

11. May. 1842

FAKTA

Dato:

11. May. 1842

Sidetæl:

Dagbog A, side 23-25

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 68-70; Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 73-75

TRANSSKRIFTION

11. May.

Moders¹ Ankomst hertil vil vist gjøre, at jeg nu sjældnere kommer ud i Selskab end tilforn. Det er moersomt for mig at lægge Mærke til hvorledes jeg i saa Henseende har havt det i de 5 Vintre, jeg har tilbragt her i Byen paa egen Haand, siden mine Forældre flyttede til Frederiksværk. Den første Vinter boede jeg hos Carl² i Kastellet, og kom aldrig ud til Andre end Seidelins³ og Læssøes;⁴ den næste Vinter lidt mere, da jeg boede i Nyeboder og saaledes er det gaaet fremad indtil jeg efterhaanden kom i mange Familier og undertiden i lange Perioder næsten hver Aften var ude. Men i Førstningen, naar jeg blev bedt i Selskab syntes jeg, at jeg skyldte Vert og Vertinde at gaae hen til dem med et muntert Ansigt, som til en Fest, som jo Selskabet skulde være, men altid fik jeg en Spand Vand over Hovedet for at afkøle min ungdommelige Varme, barnagtige Glæde, og det hjalp da ogsaa saa vel, at jeg lærte Selskabet var mere til at kjede sig ved end til at more sig i. Men efterhaanden har jeg lært: at man bør gaae ganske ligegyldig derhen uden mindste Fordring til det Hele eller til den Enkelte, og nu har jeg tit moret mig, fordi jeg ikke •24• ventede det; man træffer dog tit elskværdige og interessante Mennesker, hvis Omgang dog er værd at søge; men Selskabslivet i det Hele staaer ikke synderlig høit hos mig, og har aldrig havt betydelig Indflydelse paa mit Væsen, jeg har ikke engang faaet den Lethed i Omgang, som man dog sædvanlig tilegner sig i Salene med Hatten i Haanden. Blytungt og altfor ærligt er mit Væsen, det er baade glædeligt og byrdefuldt for mig: glædeligt fordi det er min faste Tro, at Ærlighed varer længst, og jeg hader disse sledske glatte Aal, der veed at smutte fra enhver Ubehagelighed; jeg ønsker ikke at ligne dem; men byrdefuldt er det ogsaa at være ganske oprigtig og godmodig og venlig, da man saa let bliver overhængt af en Deel ubetydelige, kjedsommelige, godmodige Mennesker, som plager [overstreget: een] [mig] grueligt, men som jeg dog ikke kan være uartig imod, hvilket dog er det eneste der kan befrie mig fra dem. Derfor har altid den Bemærkning i "gamle Minder"⁵ slaaet mig: at man skal behandle Herrer saa mut, at man i et væk støder dem uden nogensinde at fornærme dem. – Men ganske uden for dette staaer denne og forrige Vinters Fredagafteener hos Professor Høyens.⁶ Alene at see denne Krands om Bordet: Professoren selv, Sonne, Bindsbølle, Marstrand, Roed, Hilker og Købke,⁷ det er en stor Glæde, og jeg anseer det som et Tegn paa, at Høyen venter ogsaa noget af Skovgaard⁸ og mig, at han har opfordret os til at slutte os dertil. Vi sidde der, og lytte med inderlig Glæde til deres Fortællinger om Italien, om de gamle Kunstnere, som de selv have at takke for deres Dygtighed. Og Bindsbølle fortæller med meget Liv om Orienten; han er en præstig, livsfrisk Kunstner med Varme og Begeistring uden det fjerneste Skin af Sentimentalitet; der er en Lystighed og et Lune i hvad han siger, som er mageløs og man maa blive godt stemt, naar man er sammen med ham.

Ja, mange Gange har Skovgaard og jeg bagefter gjentaget, hvad vi der har hørt, og det har havt en stærk, og saavidt vi kunde skjønne, gavnlig Inflydelse paa vor Kunst. – For den og for min Moder vil jeg nu leve, og kun imellem blade i denne Bog og mindes, hvad der stærkest har bevæget mit Sind, hvad jeg ikke vil glemme. Lad saaledes Tiden kun gaae hen, jeg vil anvende den vel, des hurtigere gaaer den, og, des hurtigere afdækkes ogsaa Fremtidens Gaader, hvis Løsning jeg længes efter! –

•25•

senere samme Dag

Da jeg var henne hos Moder til Middag viste Louise mig sin lille Samling af Tegninger, hvoriblandt jeg troede var et Portrait af Louise Neergaard, som jeg i mit stille Sind havde glædet mig til at copiere. Men [hun] havde intet; de, jeg havde tegnet vare blevne paa Vedby-Gaard. Nu, jeg trænger vel ikke til et saadant Billede for at mindes hende, og, uagtet jeg hader, hvad man kalder Souvenirs, saa kan jeg ikke negte, at jeg aldrig uden Glæde tegner i den gamle Bog,⁹ hun har givet mig, da hun hørte, at jeg saa gjerne til mine Pennetegninger ønskede gammelt Papir, fordi det gjerne er fastere og tillige guult. Jeg ændser ikke at den er helt igjennem linieret og bilder Folk ind det er for Papirets Skyld, at jeg bruger en Bog i et saa underligt Format; men det er for hendes Skyld, og jeg er vel i dette som i meget Andet ligesaa daarlig som Andre. Men denne Bog har jeg faaet saa kjær; jeg vil lade den indbinde, at den maa staa sig bedre, og den skal længe glæde mig, dobbelt fordi jeg veed, hun aldrig vil give Noget bort til Erindring om sig; men jeg skal heller ikke misbruge hendes Gave, intet er mig modbydeligere end det Afguderi, der drives med visne Roser, forkrøllede Baand o. s. v.; men jeg er glad for min lange Bog! – [Justitsraad Thomsen¹⁰ kalder den Indtægtsbog for Landskaber.]

¹ Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863).

² Lundbyes ældste storebror, Christian "Carl" Lundbye (1812-1873), var i årene 1837-1842 lærer ved officersskolen.

³ Lundbyes moster, Anna Elisabeth (Lise) Seidelin, f. Bonnevie (1794-1880) og hendes mand søofficeren Jens Seidelin (1790-1863).

⁴ Vennen Thorald Læssøes forældre, havnekontrollør Niels Frederik Læssøe (1775-1831) og Margrethe Juliane Signe Læssøe, f. Abrahamson (1781-1870).

⁵ Carl Bernhards Gamle Minder, udgivet i 1840-1841.

⁶ Kunsthistorikeren N.L. Høyen (1798-1870) og hans hustru Edele Birgitte Westengaard (1799-1883).

⁷ Det lille selskab, der jævnlig samledes hos Høyen, bestod af maleren Jørgen Sonne (1801-1890), arkitekten M.G. Bindesbøll (1800-1856), malerne Wilhelm Mørstrand (1810-73), Jørgen Roed (1808-1888), Georg Hilker (1807-1875) og Christen Købke (1810-1848).

⁸ Malerkammeraten P.C. Skovgaard (1817-1875).

⁹ Om Lundbyes såkaldt "lange bog", se Marianne Saabye (red.): Tegninger & huletanker – Johan Thomas Lundbye 1818-1848, udst.kat. Den Hirschsprungske Samling, København 1998, s. 213-255.

¹⁰ Museumsmanden Christian Jürgensen Thomsen (1788-1865).

jeg midig see for meget; da jeg aldrig med Hensigt har ventt Mødet af jend 29
Diske Hensigt og derfor ikke tør tro, at jeg nogen sinde vil kunne indrette
et Hjem, som jeg ønsker, saa vil jeg gaae den anden Vei, ogreise med det
nødvendigste, og glæde mig ved den Frihed man nyder, naar man saa at sig
fattet er; jeg vil søge min Glæde og min Nydelse i Taal men ikke i det
Skal, og jeg tør dog kæmpes med i Tillidsked med Mange, der leve i Oaerhed

9 Maj

Gjendige ere de Efterretninger, vi i disse Dage modtage om den store Plu-
brand i Blankenburg. — Ved reise Thorall Lassus til Tydskland. — Tommer kommer
maaskee min elskede Moder hørtlig for at se, ogsaa vil jeg hjælpe meget paa mig.

10 Maj

Tommeres kom Moder og Louise fra Kallundborg, og vi er her i etter et Hjem,
som kan sænkes os, hyggeligt og ventligt, som hin den elskede Kone der boer.
Mange tunge Dage har vi haft, men hendes Sind er blødt og hjertligt allige-
vel, og maatte hun lange leve med os. Det er rent, at hun boer i Kastel-
let, hvor til hørte sig saamange Barndomsveninder.

11 Maj

Moderes Ankomst hørt vil vist gjøre, at jeg min spællere kommer ind
i Selskab end tilforn. Det er maaskee omst for mig at lægge Mærke til
hvoreledes jeg i saa Henseende har haft det i de 4 Vintre, jeg har tilbragt
her i Bøien paa egen Haand, siden mine Fædres flyttede til Frederiks-
værke. Den første Vinter boede jeg hos Javel i Kastellet, og kom aldrig
ind til andre end Leidebrins og Kessæs; den næste Vinter lidt
mere, da jeg boede i Nigs boder og saaledes er det gaaet fremad indtil
den efterhaanden kom i mange Familier og indvolden i lange Par-
ter næsten hver Aften var inde. Men i Forstningen, naar jeg blev
hørt i Selskab syntes jeg, at jeg skyldte Vert og Vertinde at gaae hen
til dem med et minntent Ansigt, som til en Vest, som jo Selskabet
skulde være, men altid fik jeg en Spand Vand over hovedet for at
afkøle min ungdommelige Varme, barnagtige Glæde, og det hjalp
Da ogsaa saa vel, at jeg lærte Selskabet var mere til at kjende sig
ved end til at more sig i. Men efterhaanden har jeg lært, at man
for gaae ganske liggyldig derhen uden mindste Forandring til det Ple-
le eller til den Enkelte, og vi har jeg til moret mig, fordi jeg ikke

24. ventede det; man træffer dog tit slskevordige og interessante Men-
nesker, hvis Omgang dog er værd at søge; men Selskabslivet i det
hele staaer ikke sjældent høit hos mig, og har aldrig haft betydelig
Indflydelse paa mit Væsen, jeg har ikke engang faaet den Lethed
Omgang, som man dog sædvanlig tilagrer sig i Tale med Alletten
i Blaanden. Betragt og altfor ærligt er mit Væsen, det er baade glædeligt
og brydesfuldt for mig: glædeligt fordi det er min faste Tro, at Alting
vores længst, og jeg havde disse sledske glatte Dab, der seer at smutte fra
en haar Ubehagelighed; jeg ønsker ikke at ligne dem; men brydesfuldt er
det ogsaa at være ganske oprigtig og godmodig og venlig, da man saa
let bliver overhalet af en deel ubetydelige, kjedsommelige, gadmædige
Mennesker, som plager mig grueligt, men som jeg dog ikke kan gøre
næsten, imod, hvilket dog er det eneste der kan befri mig fra dem. Derfor
har altid den Demarkering "gavle Væsen" slaaet mig, at en en skal be-
handle Herrens saa mit, at maad i et vist Stæde dem uden nogen-
sinde at fornærme dem. — Men ganske udenfor dette staaer Somer
og ferlige Vinters Fredag aften hos Professor Hagens. Blev
at see denne Brænde om Bordet: Professoren selv, Frøen, Brindeshalles,
Marstrand, Pood, Milkor og Kibke, det er en stor Glæde, og jeg ønsker det,
som et tegn paa, at Hagen ventte og saa meget af Skovgaard og mig,
at han har opfordret os til et ophold der, og lyfte med
indvillig Glæde til deres Fortællinger om Italien, om de gamle
Månstene, som de selv have at takke for deres Dygtighed! Og Brindes-
halles fortæller med meget Liv om Orienten; han er en prægtig,
livsfrisk Kunstner med Varme og Dogaestoring inden det fjerneste Skin
af Sentimentalitet; du er en Kyststue og et Lure i haard kan sige,
som er mangler og maad man blive godt stævt, naar man er sammen
med ham. Ja, mange, mange Gange har Skovgaard og
jeg hegette gentaget hvad vi der har hørt, og det har hørt en
stort, og saaledes vi kunne skjønne, ganske Indflydelse paa vor
Kunst. — For den og for min Maad vil jeg nu leve, og kom imellem
blade i denne Bog og minde, hvad der stærkest har beveget mit
Sind, hvad jeg ikke vil glemme. Lad saaledes i den kom gaar her,
jeg vil anvende den vel, der hurtigt give gaar den, og, der hurtigt give
afsluktes og saa Fremtidens Gaarde, hvis Lesning jeg længe efter!

senere samme Dag 25.

Der er her hjemme hos Moder til Mandag sidste Lørdag mig sin lille
Samling af Tegninger, hvoriblandt jeg traadte over et Portraet af Lami-
se Kiergaard, som jeg i mit stille Sind havde glædet mig til at se, men
Nær havde intet; der jeg havde tegnet sine bleene paa Noddygaard. Na-
jeg tænkte vel ikke til et saadant B. Billede for et mindes Tende, og, in-
ogtet jeg hader, hvad man kalder Læverens, saa kan jeg ikke negte, at
jeg alene inden Glæde tegner i den gamle Bog, som har givet mig, da
hun horte, at jeg saa gjerne til mine Tegninger ønskede gam. m. Papi-
fordi det gjøres i fastere og villige quibh. Og ender ikke at den se helle
i gjennem Læsningen og villes Falk ind det er for Papiets Skjeld, at jeg bringer
en Bog i et saa underligt Formet; men det er for hendes Skjeld, og jeg
er vel i dette som i meget andet lys saa daurlig som Andre. Men denne
Bog har jeg faaet saa meget, og jeg vil lade den indbunde, at den maas staar sig
bedre, og den skal længe glæde mig, d'effelt fordi jeg ved, hun alene vil gi-
re Høgt hørt til Erindring om sig; men jeg skal heller ikke min's bringe den
hos Jæger, intet er mig madhjælpigere end det Aflyden, der findes med vis-
ne Roser, for knalder Raand o. s. v., men jeg er glad for min lange Dag!

I Fortælling til Fødselsdags Overtale af Schækes speeres Kong Lear der
den Ramtøring mig; et man ikke ofte skal indtale, hvad man har
Pigs den for sig. Det er jeg alfor ofte og skal i maeste, da ved mig
de Ting, som meest lændes interesse mig, skades den for mig, der og
helles alfor det i kortet - det er tydeligt at være en saadant anden Bog.

Aften ind Moder var min Gæst; hvad der lovt at komme hver Lørdag, saa mine
smaa Læver vilde dog ikke gaa aarstjær, men meget mere først min blise Læver.

Den Aften igaa fik mig tydelig en ganske anden og langt ventlige Overt-
waeter end de saadanne Lørdags selskaber, ved Moders og Lami's Navne
settes. Moder skjænkede Thee for os, og Lami's sang bagefter. Vel er hen-
des Stemme snæ, men hendes Foredrag er saa naturligt og dog indtryks-
fuldt, saa de samme Læver, som til klise tydeligt gaa i hendes Mund
dog en egen Ønde. Jeg var jeg henne i Vantens Kirke; jeg har længe
ikke hørt Grundten og var vel stant dertil i dag. Der er dog en Støthed i

14. Maj
15. Maj
16. Maj
17. Maj

Institusmand then
som kaldes den
Indtægts bog for
Land skæder.